

EESTI

SPORDILEHT

O.-Ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47. Tel. 1002

Eelolevaks hooajaks

**Tennis- ja nael-kingad,
jalgpallid ja saapad, tennis
raketid ja pallid, spordi
särgid ja püksid, kõik su-
vespordi tarbeasjad kodu-
maa ja väljamaa tehastest,
veespordi abinõud, süstad
ja paadid oma töökojast**

Välimiste tellimiste korralik täitmine

O.-ü. „Esto“ Pikk t. 47, Tallinn

EESTI SPORDILEHT

II. aastakäik.

Kesknädalal, 11. mail 1921. a.

Nr. 11-12 (26-27)

Kuulutuste hinnad:
Kaantel: 2 mark millimeeter
Tekstis: 4 marka „

Eesti Spordileht ilmub kaks korda
kuus: iga 1-sel ja 15-mal. Toimetus
ja talitus on Tallinn, Pikk tän. 47

Üksik nr. 10 marka
Postiga kuus . . Mk. 23.—
Väljamaale . . „ 50.—

Kergejõustik.

(V. Malessa järgi Saksa keelest E. Sarv).

Noormees, tahad sa üks parematest, ehk isegi kõige parem oma sõprade hulgas olla, tahad sa, kuhu sind saatus ka ei juhiks, julgelt oma noort jõudu kasutada? Siis harjuta kergejõustikku! Sa oled ehk vanemaid rasketes sõnades võitlusest igapäevase elu pärast rääkima kuulnud ja selle jälgi ka juhtumisi mõnes näginud näos ära tunnud. Kuid nüüd, kui sul kool läbi on, seisab tulevik su ees rõõmus lõpmatuses ja sa lähed talle vastu rõõmsal meelel, sest et ilm, mida sa praegu näed, on sinu ilm, ta ootab sind, sinu pead, sinu jõudu. Ta nõuab sult tööd. Annad sa talle seda, mida sa kõike oma tahtejõudu kokkuvõttes võid korda saata, siis tasub ta seda sulle mitmekordselt. Ara usu kõhklejaid kes end ilmast arvavad petetud olevat, aga ometi iseennast ja ilma petavad. Nad on jõu ja julguse kaotanud, nad ei too ilmale mingit head, seepärast ei võta nad omast kasust osa ja kaebavad; sest et nad enam häbeneneda ka ei oska. Sina aga tööta omale — tugevaks jääda, tugevaks ning kindlaks oma ettevõttes.

Oled sa koolitöid ilma eelharjutusteta täita võinud? Samm sammult oled sa edasi jõudnud. Niisamuti nõuab su uus elu sult harjutusi, harjutusi tugevaks ja kindlaks saada.

Mida sinu kutse sult nõuab, seda annab sulle õppimine ja vilumine. Ara lase oma võitluse himul ka tõkkeit puududa; harjuta end mängus, et seda elu tõsiduses tarvitada võiks: tee sporti.

Kui sa oma sõpradega võidu jooksed, siis õpid sa viimastes meetrites kõiki oma tahtejõudu kokkuvõtma, hambaid kokkupigistades jooksta ja võita, sest et sa seda tahtsid. Siis tead sa, kui tore on võitlus ja mis rõõmu ta pakub.

Võta viskoda ja viska, hüppa julgelt üle tõkke ja järgne kiirel sammul oma

sõpradele metsa vaiksusesse, siis alles näed sa, mis sulle siiasaadik puudus. Oled sa näinud kuidas kaugushüppaja üle 4 meetri peaaegu ilma vaevata üle hüppab? Kas sa ei ole aru saanud, et kepihüppajal rohkem kui osavust peab olema? Julgust nõuab kergejõustik oma jüngeritelt, julgust võitlusele ja võidule.

Ja ta juhatab sulle teed julgusele sellega, et sa ise ennast alaliselt järelkatsud. Sa õpid kaugejooksus pead ja kõiki orgaanisid liigete liikumisel ikka vähem ja vähem ärarippuvateks teha. Külmavereliselt käsitad sa oma kiirust ja valitsed oma võimist oma vastase võimise järele, keda sa silmist ei lase ja kelle võimist sa jooksus oma asjatundliku silmaga järelkaalud. Sa õpid tundma, millal sa end tagasi hoidma ja millal sa pealetungima pead, ja võitlema kõige oma energiaga, kui sa vastasega rind rinna vastu võitluses võita tahad. Sa saad teda alati tänama, sest et tema on sind edasi viinud, on ta ju olnud sissejuhatuseks suurematele. Ja kui sa pärast oma vastase kätt raputad, siis läigivad sul silmad rõõmuse ja uhkusest, sest et sa oled midagi suurt korda saatnud. Sind täidab rõõmu tunne, mida see ei tunne, kes võitlust sarnasel viisil lapsemänguks peab. Ehk jälle — kui sa väljahüppad, kõike oma jõudu ja energiat silmapilguks kokkuvõttes, kui kuuli ära tõukad, oma liigutuste järelmõeldud suurendamisel kõike oma tahtejõudu tarvitades kuuli lennule viid. Saad sa seda, siis oled sa suurema kasu sest saanud, kui seda tööst enesest on äranäha: Sa oled oma üle targalt valitsenud, sa võisid ennast kokkutõmmata, sa võid võidelda kui sa tahad, ühe sõnaga — sa võid ise ennast usaldada. Usud sa, et need omadused ainult sinu spordilise tegevuse peale mõju avaldavad? Usud sa, et sa omas elukutses ehk igas muus tegevuses harus

viimaseks jääd, kui sulle sportis põhimõte — «sinust ei pea keegi enam parem olema» — sisse on juurdunud? Sa võitled niikaua, kunni sa ülemale oled jõudnud, sest et sa seda pead. Sa oled arg, kui sa seda ei taha. Tahad sa araks nimetatud olla, noormees? Kui ei, siis mine ja võta omale ette võidelda, ja müretse selle eest, et su võitlus ilma võiduta ei jääks. Võta omale paremaid eeskujuks. Ara mine nõrgemaga võistlema, võit nõrgemate üle on väärtusetu. Ja siis lähed sa ellu ja harjutad mehena seda, mida sa kui noormees sport'is oled õppinud: võidelda võidurikkalt.

Kergejõustik on armastatud rahvuslik liikumine, sest et ta loomulikum ja odavam tee on kehaharjutustele. Ta piirab jooksu kõigis suurustes, spordilist käimist ja marssimist, niisamuti kõiki hüppeid ja tõukeid. Kes end kergejõustikus harju-

tada tahab, peab end esiteks kerge kingadega ja lähedate riietega varustama. Kergejõustikku võib niihästi igal tänaval, aasal, kui ka kusagil maneeshis ehk uue aja suurepäralistel spordiväljadel harjutada.

Kergejõustiku alla käivad: kõrgushüpe, teivashüpe, kuultõuge, teatejooks jne., nii et igalühel võimalik on valida ala, mille poole ta kõige rohkem huvi tunneb, harjutamiseks.

Vaadeldes häid tagajärgesid, iseäranis jooksus, noore inimese organismuse peale, oleks väga soovitav, et seda koolides rohkem harjutataks.

Võimlemise õpetus omas metoodilises vormis jätab veel paljugi soovida. Spordi omapärasus keelab ära shematiseerimist ja nõuab võimlemise õpetajalt põhjalikku tundmist ja teadmist. Suureks veaks tuleb lugeda kui õpetaja poissa ainult jooks-ta laseb, suuremat tähelepanu peab selle peale juhtima «kuidas» jooksta.

Jalgpalli hooaeg 1921. a. suvel.

Võistlus: „Kalev“ — Türi-Paide.

Nagu E. Spordi Liitu sisseantud tegevuskavadeist näha, töö ab eelolev suvi jalgpallivõistlus e poolest iseäranis rikas olla.

V. S. «Sport»'i kavast on ettenähtud suuremalt osalt võistlused väljamaalastega, kuna kodumaa poole vähem tähelepanu on pöördud. E. S. S. «Kalev»'i jalgpalli osakond selle vastu kavatses korraldada pea kõike mängu kodumaa meeskondadega.

Esimene jalgpalli võistlus käesoleval hooajal oli 17. aprillil E. S. S. «Kalev»'i ja Türi-Paide koondatud meeskondade vahel.

Võistlus peeti jällegi hulga aja tagant ära linna platsil, n. n. «Tiigiveskil». Vaatamata selle peale, et tähendatud platsil juba kauemat aega avalikke võistlusi pole peetud, kogus võistlusväljale siiski ligi 400 pealtvaatajat. Kaugelt suurem hulk aga, ligikaudselt 1000 inimest, kogusid mõlemil pool platsi asuvatele mägedele ning maitsesid hinnata löbu.

Türi-Paide meeskond on juba mineval suvel võistlusi viljandlastega korraldanud, kusjuures nad teatavasti lõpuks võitjateks jäivad. Läbirääkimisi peeti võistluse korraldamiseks «Kalev»'i ja Türi-Paide vahel juba mineval sügisel, kuid ettenägemata põhjustel (osa mängijate Soome sõitmisel jne.) jäi võistlus pidamata. Alles käes-

oleval aastal saadi niikaugele, et Türi-Paide meeskond 17. aprilliks Tallinna võis sõita. Varase aja tõttu ei olnud mõlemad meeskonnad peaaegu sugugi harjutada saanud, nii et võistlusel ükski meeskond iseäranis silma ei paistnud, ei tehnilisest ega ka taktilisest küljest.

Selle peale vaatamata, et «Kalev»'i meeskond juhuliselt kokku oli seatud, pealegi B. meeskonna näol, oli näha mängu siiski kalevlaste ülekaalu. Aga vahetõttu 2:0 mängu esimesel pooltel tuleb lugeda väga halvaks kalevlaste kohta. Ei oleks kuidagi uskudavõinud, et türilaste kaitse nii hästi vastu paneb. Ehk küll kalevlaste koosseis nõrgem oli, kui kunagi harilikult, oleks pidanud resultaat parem olema. Seda laseb oletada asjaolu, et kalevlased juba mitmendat aastat mängivad, kuna türi-paidelastest alles paljud teist aastat palli näevad.

Mis puutub türi-paideaste tormajatesse, siis peab ütlema, et puudus mängu kõige ilusam osa, kombinatsioon. Pealegi olid löögid juhulikud, ilma mingisuguse sihita. Just nende vigade tõttu oli palli «Kalev»'i värava all väga harva näha. Oli ka siiski kalevlaste pool, tänu viimaste kaitsjatele, kriitilisi silmapilke, kuid need «likvideeriti» õnnelikult.

Head olid kalevlaste poolkaitsjad Pahl-

berg ja Väli. Nende võrdlemisi hea mängu tõttu püsiski pall terve teise mängu poole kestusel türi-paidelaste värava ees, mille tõttu korda läks viimastele veel 3 goali lüüa.

Nagu juba tähendasin, töötas türi-paidelaste kaitse väga hästi. Harva läks «Kalev»'i tormajatest korda läbi murda. Kõik goalid olid löödud enamasti kaugelt ja niisuguste löökidega, nagu peaga jne., mida türi-paidelaste väravavaht, ehk küll oma ametis osav, kuid vähese vilumusega, mitte vastu võtta ei suutnud.

Arvan, et oleks hulga kasulikum olnud, kui türi-paidelaste kesk-tormaja Kihlefeldt kaitsjat ehk vähemalt kesk-poolkaitsjat mänginud oleks, mille tõttu lõpuresultaat

5:0 arvatavaste hulga teistsugusem oleks olnud.

«Kalev»'i tormajatest paistsid silma Dunkel hea peamänguga ja P. peral nurgalöökidega.

Hästi refereeris h-ra Akel.

—II.

Jalgpalli võistlused Türil.

Nelipühiks koonduvad Türiale Tallinna «Kalev»'i, Viljandi «Tu.evik»'u ja Paide-Türi meeskonnad, kus rida võistlusi ära peetakse. Loodetavasti ei jää niisuguste võistluste korraldamine sisemaal mitte viimas eks, sest et nendel äraarvamata suur tähtsus spordi propageerimise suhtes on.

—II.

Eesti jõukangelase Aleksander Ubergi elulugu *).

E. Wiedemann.

Kuue kuu pärast jõitis tema jällegi väljamaale, seekord Inglismaale, Londoni, et sealsetest rahvusvahelistest maadlemise võistlustest osa võtta. Seal puutus tema maailma esimaadleja Daani jõumehe Jess Peterjeniga kokku, kellega tema 30 minutit võitles ja et Peterjen enam ei joowinud edasi võidelda, tunnustati tema kaotajaks ja Uberg maailma esimaadlejaks. Peale nende võistluste lõppu jäi Uberg veel aastats ajaks Inglismaale, kus tema kogu see aeg ilma ühegi kaotuseta võitles, aina võitusi saavutades, seal püüdis ta mitu korda G. Sacherschmidtiga kokku puutuda; see aga ei võtnud Ubergi väljakutsut vastu, sellega põhjendades, et kui ma kaotan, siis olen ma kõik kaotanud, kui aga võidan, siis ei ole ma midagi võitnud. Londonist jõitis Uberg Saksamaale Müncheni, kus ta kuulsamate Saksamaalaste jõumeestega kokku puutus, nii kui Gihler, Cramer, Weber, Strenge ja palju teisi, keda ta kõiki ära võitis ja seega esimese võidu omandas. Sealt reisis ta edasi ühest linnast teise, igal pool ikka ainult esimesi võitusi omandades. Olid tal Saksamaa tugevamad mehed kõik maha pandud, siis tuli ta jällegi Wenemaale tagasi. See oli 1905. aastal. Sel ajal peeti Peeterburis „Farsi“ aias suuri rahvusvahelisi maadlemisi võistlusi, millest ka Uberg osa võttis ja kogu juve seal töötas, kõiki oma vastaseid ära võites, peale Poddubndi, kellega võitlus pooleli jäi. 1906.—1912. a. jäi ta kõigil pool ainult esimesi võitusi. Selle aja jooksul oli temal mitusada vastast, kelledest kõige tugevamad olid Beck-Olsen, Murfut, Anglio, Pöitlajinski, Oberle, Cons-

tand le Maren, Antonik, Lafartess, Schneider, Schwarz, Cirklop, Gihler, Pohl-Aps, Schbösfo-Chganiewitz jne. Sel pool nimetatud aastate talvekuudel rändas Uberg väljamaal ringi, kus tal jällegi mitte ühtegi kaotust ei olnud, vaid ainult esimesed võidud. Kõige tugevamateks vastasteks olid tal Dmer de Buillon, Ali-Ahmed, Madrali, Tereli, Siegfried, Saft, Beaucairois, Egeberg, Deriks le Brasjeur, Raul de Bouche, Anderson, Fristenski, Sabatier, Kornatski, ja Van-Diek, peale selle veel palju vähema kuulsusega jõukangelasi. Selle ringreisuga võitis Uberg omale väljamaa spordimeeste ringfondades juure lugupidamise, nii et paljudes linnades temanimelised spordiklubid ja seltsid ajutati, kuhu teda ka ühtlasi auliikmeks waliti, nii Bielefeldis, Nürnbergis, Breslaus, Münchenis, Riias, Tartus, ja New-Yorkis.

Selle ringreisi puhul kirjutas Münchenis ilmuv spordi-ajakiri „Illustrierte Athletik“ Ubergi kohta väga kiitwa arvustuse, kus muu seas öeldud oli, et Uberg on oma võitluseluga üle igasuguse klassi, ainult oma eriklassis olia Ubergil olemas, kuhu ükski teine maadleja ei mahu ei jõu ega osawuse poolest. Peale eelpool nimetatud ajakirja kirjutajid ka teised lehed tema üle kiitwaid arvustusi.

1913. a. võitles Uberg Peeterburis kui ka Moskvas Wenemaa kangema jõumehe Poddubndiga ilma tagajärgedeta; mõlemil korral kestis võitlus kaks tundi. Ka Schbösfo-Chganiewitšiga olid sel aastal võistlused Helsingis, Bukarestis ja Peeterburis, kus Uberg

*) Waata „Eesti Spordileht“ nr. 7-8.

wõitjaks jäi. Oktoobrikuul 1913. a. istus Uberg Bremenis aurulaewa „Kroonprintseis Sitifilia“ peale ja sõitis Ameerikasje dollarite maale, et seal rahafuningatele oma jõudu ja osavust näidata. New-Yorki jõudes palkas ta omale kolm paremat wabawõitluse tundjat ja hakkas ennast wabas wõitluses harjutama, et kuulsamate Ameerika wabawõitluse esitajatega oma jõudu katsuda. Kui ta ennast kolm kuud oli wabas wõitluses harjutanud ja selle wõitluswiisiga ennast põhjalikult tutvustanud, siis awaldas ta kõigis loetawamates ajakirjades wäljakutse kõigile wabawõitluse kuulsamatele esitajatele 10.000 dollari peale. Wäljakutse wõeti paljude kuulsate maadlejate poolt vastu.

Esimene etteaste oli New-Yorkis, ühes sealses suuremas teatris. Seal wõitles ta faks õhtu ja sai esimese wõidu omanikuks. Sealt sõitis ta edasi mitmesse teise suuremasse linna, kus ta igal pool esimesed wõidud omandas. 1914. a. sõitis ta Ameerikast Euroopasse tagasi, Breslausse, kus ta kuu aega sealsetest maadlemise wõitlustest osa wõttis ja esimese wõidu omandas. Breslaust sõitis ta Böuna-Ameerikasje, kuhu ta kaheks kuuks jäi. Böuna-Ameerikast sõiti ta 1915. aastal jällegi New-Yorki, kus rahwuswahel. maadlemise wõistlus Greeka-Rooma wiisil toime pandi, mis 45 päewa kestis ja kus Uberg jällegi esimese wõidu sai, teiste seas pani ta seal maha Dr. Koller ja Schbösko-Enganiewitsi (noorema). 1916. a. wõitles ta sealsamas ja wõitis jällegi kõik oma wastased wiimase ni ära. Tähtsamad wastased olid sel korral: Dr. Koller, Cutler, Strongler, Luis, Westergard, Rogers ja Coß. Wiimane ütles ennast aga Ubergiga wõitlem. ära, ehk talle küll 100.000 dollarit pakuti. Sel korral kirjutasid kõik Ameerika spordi- ja poliitika-ajalehed pikke artiklid Ubergi wõimise üle, misjuust tähelepanekut ennemalt keegi jõukangelane ei ole ajakirjanduse poolt ära teeninud. Spordisõbrad ajutasid sel korral New-Yorkis Ubergi ja Zurichi nimelisi spordi-klubiid, kus paarõhku raskejõustiku arenemise peale pannakse. Ameerikas loorberissi lõigates sõitis Uberg 1917. a. mailkuul Wenemaale ja ajus Peeterburi elama. Sinna jõudes astus ta mõnepäewase reisi wäsimusest puhkamise järele „Olympia“ aias peetawatel maadlemise wõistlustel üles, kus tema kõik jõumehi oma wastu wälja kutsus, 10.000 rubla sellele lubades, kes teda maha paneb. Selle wäljakutse peale astus Schbösko-Enganiewits (wanem) temale wastu ja wõitles temaga 3 ja pool tundi ilma tagajärjeta, olgugi, et Uberg weel oma reisiwäsimusest ei olnud wälja puhunud, kuna tema wastane puhkanud ja tublisti harjutanud mees oli.

Peale Peeterburi wõistluste lõppu wõitles Uberg Tallinnas endises „Lootuse“ aias ja kinoteater „Refordis“, kus tal wastasteks olid kõige tugewamad Eesti kui ka Soome jõumehed, keda ta kõik päris mängides ära wõitis. Tallinnast sõitis ta Peeterburi tagasi ja sealt Ukrainasse, kus paljude suuremates linnades Wenemaa jõumestega jõudu katsus. Ukrainast jõudis ta Kaukasusesse Armawiri linna, kus plefiline soetõbi möllas, mille õhureis ka Uberg langes. See oli 1920. a. aprillikuul, nagu nende ridade kirjutajale jutlusest tati.

Koolis käies hakkas Ubergi raskejõustiku warafult huwitama. Juba 12-aastasena harjutas ta kaalupommidega ja 14-aastasena astus ta Tallinna jõustikuklubi liikmeks, kus ta klubi esimehe herra Andruschkiewitsi juhatusel hiiglasammudega edasi jõudis. Olles alles 17 aastat wana, seadis ta juba ülewenemaalise tõsterekordi üles, 3-puud. kangi peakohta sirge käepeal 30 korda üles wisates. Endine rekord — 20 üleswiket — oli Põitlasiński poolt üles seatud. Pahema käega kiskus tema 2 ja pool puuda 53 korda peakohta sirge käe peale üles, mida ka ülewenemaaliseks rekordiks loeti; 7 puuda surus ta parema käega 1 kord. Selili maas olles tõmbas ta kahe käega 9 puuda 20 naela, mis sel korral jamuti ülewenemaaline rekord oli. 3-puudalise kuuli wikstas ta 25 korda peakohta sirge käega üles; ka see loeti ülewenemaaliseks rekordiks. Kahe käega likkas Uberg 7 ja pool puuda 5 korda pea koh- ta üles ja parema käega wikstas 4 puuda 10 naela 1 kord, 3 puuda 30 naela 5 korda; 6 puudase kangiga, seda sirgelt käte peal hoides, lastis ta end alla ja tõusis jälle üles 38 korda, põlwiist kõwerdades. Selili maas olles surus jalgadega 6-puudase kangi 103 korda üles, ja jalakandade takka tõstis ta 3-puudase kuuli 1 korra üles.

Ubergi suuremad tõsted olid weel: kahe käega likkamine 8 ja pool puuda; kahe käega surumine 6 ja pool puuda; ühe käega likkamine parema käega 5 ja pool puuda, pahema käega 5 puuda, ühe käega surumine paremaga 7 puuda, pahemaga 5 puuda 30 naela, kahe käega kiskumine 6 puuda; parema käega kiskumine 4 ja pool puuda, pahema käega 4 puuda, parema käega wikstamine 4 puuda 20 naela, pahema käega 3 puuda 30 naela.

Peale tõstmise ja maadlemise harjutas Uberg weel jooksmist. Näituseks tarwitas ta 2 ja poole miili jooksuks 18 ja pool minutit. Paarõhku aga pani ta ikkagi maadlemise peale. 16-aastasena oli tal juba Gestimaa esimaaadleja nimi. Tema auhindadel kogu usatub kaugele üle pooleajaja, kõik esimesed wõidud, peale ühe teise wõidu, mis ta 1902. a. ülewenemaalistel maadlemiswõistlustel, Peeterburi

Wene jõustifuseltji poolt toime pandud, sel korral sai, kui M. Liiv ta Sigler-wõttega maha pani. Pärast Liivile allatukumist oli Uberg rõhutatud meeleolus ja ahwardas isegi Neewasse hüpata, jeda omale suureks häbiks lugedes, et ta Liivi poolt, kellest keegi weel midagi ei olnud kuulnud, ära wõideti. Lõputus aga rahustas ta end ja walis pärast jeda kaotust maadlemise oma päris elukutseks, misjuure walis tal ka hästi õnnestas.

Peale ülespidamise kogus tema omale nii mõndagi ka musta-päewade jaoks, nii et tal

igas juures wäljamaa linnas raha hoiul oli, kodumaal aga mitu maja ja talukohad metjatükkidega. Sõprade jutu järele pidi tema warandus miljoniteni ulatama, mis muidugi ka sellest tuli, et Ubergi piinliku tõkkuhoidjana tunti. Kuid see kõik on Ubergi wõimiste hindamise juures jõustiku alal kõrwaline asi; sellel alal on Eesti Ubergis igatahes ühe juurematest kaotanud.

Ogu wõõras muld talle kerge!

L. Wiedemann.

E. S. Liidu jalgpalli määrused *).

Kui algamisel kuulub, jooksewad mängijad jagedasti ringi sisse ehk üle keskpiiri. See on muidugi ekslik, sest see on lubatud ainult siis, kui alglõõk juba tehtud.

Kui loofimisel wõitnud pool alglõõgi walis, on teisel poolel õigus mänguwälja poolt walida ja ümberpöördult.

Sihil all „wastase ehk wastasolewa wärawa poole“ mõistet. Jeda, et pall alguslõõgiga keskpiiri taha ei tohi minna, muidu aga mis sihis tahes. Alglõõgi toimetaja ei tohi enam ise enne palli puutuda, kui see mõnda teist mängijat on puutunud.

§ 3.

Waheaeg. — Mänguwälja poolte wahetus.

Meeskonnad wahetawad mänguwälja poolteid, kui pool mänguajast möödas. Waheaeg wõib kosta kõige enam 5 minutit, kui wahetunil nõus ei ole pikemat waheaega lubama.

Kui pall wärawast läbi on löödud, wõib kaotanud meeskond alglõõgi teha, ja mänguwälja poolte wahetuse järele wõib jällegi see pool alglõõgi teha, kes wõistlusel algusel mängu alustada ei saanud; muis asjus käidakse § 2. määruste järele.

Sijamärfused ja seletused.

Mängijatel on ikka õigus vähemalt 5 minutit waheaega nõuda.

Tähelepanemiseks.

Wahetunikul. Kui mäng otsustamata on jäänud, tuleb loofimist uuesti toimetada, ja mängu tuleb 15 minutit kummalgi mänguwälja poolel jätkata, ühtekokku 30 minutit.

§ 4.

Miljal loetakse goal antuks. — Kui wärawa ristpuu lõõgiga rifutud saab. — Kui pall wärawa teiwast, ristpuust ehk nurga lipuwardast tagasi pörkab.

Arwessewõtmata neid juhtumisi, mis käesolewates määrustes eriti ära määratakse, loetakse goal antuks, kui kogu pall wärawateiwaste wahelt ja ristpuu alt üle wärawapiiri on läinud, ilma et keegi pealetunginud meeskonna mängijatest jeda oleks wiskanud, käega löönud ehk kannud.

Kui ristpuu mängu keskusel mõnesuauusel põhjusel waiakalt ära on läinud, on wahetunikul õigus goali antuks mõista, kui tema arwagemise järele pall korrapärastes oludes ristpuu alt oleks pidanud läbi minema.

Pall püübib jätkuwalt mängus edasi, kui ta wärawateiwast, ristpuust ehk nurga-lipuwardast wäljale tagasi pörkab, ehk kui ta wahetuniku wõi piirimeest mänguwälja piirides on puutunud.

Pall on mängust wälja jooksnud, kui see üle külje- ehk wärawapiiri on jooksnud, olgu maad mööda ehk õhu kaudu.

Sijamärfused ja seletused.

Pall peab täielikult wärawa ehk küljepiirist üle läinud olema, enne kui ta mängust wälja jooksmuks loetakse.

Palli kandmist, käega löömist ja wiskamist tuleb sama weaks pidada kui pallist kätega kinnihaaramist (hands).

Tähelepanemiseks.

Wahetunikul. Tuleb hoolega tähele panna, et pealetunginud pool palli käega wastaspoole wärawasse ei lööks, ei kannaks ehk ei wiskaks. Kui nii juhtub, siis ei wõi

*) Waata „Eesti Spordileht“ nr. 9-10.

goali muidugi mitte tunnistada, vaid tuleb faktiswale meeskonnale wärawalööf lubada. Kõljepiiri-wiskest ei wõi kunagi otsekohe goali saada.

Sagedasti juhtub, et pall mööda wärawapiiri jookseb ja suurem osa temast üle piiri on.

Wahekohtunikul ei tule niisugusel korral muidugi mitte midagi ette wõtta, sest selleks peab pall alati täielikult üle piirijoone jooksnud olema. Wärawawaht wõib wärawapiiri taga seista ja siiski palli wärawasse minemist takistada.

Wahekohtunik ei wõi milgil juhtumisel goali jaawutatuks tunnistada, kui ta kättja findel ei ole, et see tõesti on tehtud. Kui wärawawaht palli wastu wõtab ehk selle wärawast tagasi tõukab, siis juhtub sagedasti, et ta palli õhus üle wärawapiiri laskeb minna, nii et kogur pall wärawasse ulatab. Kui wahekohtunik oma kohalt seejulgust wiga märkab, tuleb tal goal antuks lugeda, mängijate arwamisest hoolimata. On üleüldse raske mängus kohut mõista, kui mängu alati ise ei jälgita; jellepärast on tarwilik, et wahekohtunik, niivaliu kui wähegi wõimalik, palli jälgiks ja ifta katsuks selle liikumist kõrwalt tähele panna, kui ta märkab, et keegi mängijatest kawatseb palli wärawasse lüüa, ehk kui mängijad wärawa ette hunnikuusse on kogunenud.

Kui pall wahekohtuniku ehk piirimeest puutub, kui need mänguwälja piirides ajuwad, on ta ifta mängus edasi, kurgi ta muidu üle külje- ehk kõrwalpiiri oleks läinud. Piirimeestel ehk lipumeestel tuleb niipalju kui wähegi wõimalik mänguwäljast wäljaspool wõibida, kuid küljepiiri lähedal.

Kui pall õhus üle piirijoone lendab, kuid siiski mänguwälja piiridesse langeb, on ta iftagi mängust wälja sattunud.

Wahekohtunikul tuleb iga mängijat hoia-tada, kes nurgalippusi, wärawateiwaid ehk ristpuud paigalt nihutab, ja selle eeskimise kor-damise puhul käskida mängijat wäljalt lah-kuda.

Mänguwälja poolestid wahetatakse ainult waheajal.

Korraldajatele. Piiri ja muude määrustes märgitud jooned olgu selgesti ära tähendatud. Wärawateiwad, ristpuud ja nurgawardad tulewad hästi paigale fiinitada.

Mängijatele. Pea mees, et pall peab täielikult üle piirijoone olema, enne kui ta mängust wäljasattunuks arwatakse.

Kui mängija palli oma wärawasse on wiskanud, löönud ehk kannud, tunnistatakse see ootiks. Kui pall wahekohtunikuft wärawasse põrkab, siis goali ei tunnistata.

§ 5.

Palli küljepiirist fiskeheide.

Palli üle küljepiiri sattumisel peab keegi selle poole mängijatest, kes palli mänguwäljalt wälja ei saanud, palli mänguwäljale tagasi wiskama ja sealtjamaft küljepiiri: kohalt, kust ta üle läks. Wiskajal tuleb mõlemi jalaga küljepiiril seista, nääga mänguwälja poole; palli tuleb wiskata mõlemaid käsa üle pea hoides, sinnapoole kuhu wiskaja ise soowib. Sisse- ehk küljewiske järele on pall kohe mängus.

Goali ei wõi saada otsekohe sissewiskamisest, ega ei tohi wiskaja ka enne enam palli puutuda, kui keegi teine mängijatest seda on puutunud.

Jätkub sellest, kui palli sissewiskaja wähemalt ühe osaga mõlemist jalguft küljepiiril seisab. Seeqa wõib ta siis ka warwastele tõusta.

Tähelepanemiseks.

Wahekohtuniku. Piirimees peab oma lipuga koha ära näitama, kust pall üle piiri lendas, ja wiskaja lähedal seisma, kui pall wäljale tagasi wiskatakse. Kui wiskaja piirimehe wiskepaiga-näitamist tähele ei pane, tuleb wahekohtunikul wastas-meeskonnale wabalööf lubada. Kui piirimees wahekohtuniku arwates wale wiskekoha on näitanud, tuleb tal wilega mäng katkestada ja lasta wiske õigest kohalt teha. Kui palli määruste kohaselt wäljale ei wiskata, tuleb wahekohtunikul wastaspoolele wabalööf lubada. Sissewiske on eesklik, kui see küljeti tehtakse, kui pallile ainult ühe käega hoogu antakse ja teist fikimäärajana tarwitatakse, kui wiskajal wiskates mitte osagi kummagist jalast küljepiiril ei ole ehk kui ta palli ainult oma ette laskeb kukkuda wõi seda ainult mõnewõrra tõukab, aga mitte tõsiselt ei wiska. Mängijal, kes küljewisket toimetab, peab nägu mänguwälja poole pöördud olema.

Korraldajatele. Pea piirimeeste lippusi tagawaraks ja walmista need ifta heledawärwiliised.

Mängijatele. On wiisiks saanud palli mänguwäljalt wäljaspoole sattumisel sissewiskamist omale mängija poolele nõuda. See on aga asjata, sest et piirimehe määrata tuleb jätta, niisugusele poolele sissewiskamine kuulub, ja mitte kahelda püüda piirimehe õig-lusesse. Nimelt on ainult wahekohtunikul õigus piirimehe seletuste kohta märkusi teha. Ilmaeegsed hiiübed ei paranda, waid ainult halwendawad asja.



„Kalevi“ raskejõustiku võistlustest osavõtjad 12. ja 13. märtsil s. a.

Kaitseliidu spordiringide kongress

peeti ära Tartus 24.—25. aprillil s. a. Kongressi juhatas is. Tirol, protokoll kirjutas is. Stuppel. Esitajad olid ilmunud kõigist maakondadest, peale Viljandi ja Narva.

Aruannetes kohtadelt toodi ülevaateid ringide sennise tegevuse üle ja puudutati olusid, mis kohtadel takistavad spordi edukat arenemist. Toonitati, et sport kui tähtis kasvatusline element, ei pea mitte üksikute, vaid terve rahva oma olema. Võeti vastu resolutsioonid, milles valitsuselt toetusraha, spordiplatside korraldamist ja kohaste instruktorite määramist palutakse.

Pikemaid vaieldusi tekitas ringide ühendamise küsimus keskorganisatsiooni. Valgustati asja mitmekülgset: riiklise kaitse, kasvatuslise ja puhas-sportliselt seisukohalt. Uhed nõudsid ägedalt, et sport kui niisugune peab vaba olema kõigist kõrvalmõjudest, soovitasid maakondade spordi ringisid otsekohe, iseseisvalt Eesti Spordi Liitu astuda, teised jällegi soovitasid, et mitte Kaitse-liidu ilmet kaotada, ennem mingisugune ühing maakondade spordi ringidest luua ja sellega Spordi Liitu astuda, kuulidus ka hääli, kes sportlist võitlust, trainingu ja Spordi Liitu esitasid. Hääletamisel läks ettepanek — luua üleriikline kaitse-liidu spordiringide ühing ja sellega Spordi Liitu astuda, paarihäälelise enamusega läbi.

Selle põhikirjaks võeti Spordi Liidu

põhikirji mõningate täiendustega. Muu seas ka, et maakonna ringidel jääb õigus iseseisvalt võistlusi korraldada, teiste ühingute võistlustest osa võtta ja nendega läbikäimisesse astuda, sellest kaitse-liidu spordi ringide ühingu teatades.

Nagu näha, ei saa loodud ühingu iseseisvalt suurt tähtsust olema, kaudselt on olukord sama, kui oleksid maakondade ringid otsekohe Spordi Liiduga ühinenud, tekib juurde vast ainult kirjavahetust ja kulusid, — sellega oleks ka «kroonu» maik alal hoitud.

Tarvilikkude eeltööde tegemiseks valiti kolmeliikmeline ajutine juhatus, kuhu kuuluvad: is. is. Tirol, Reinhold (Tartu) ja Pehme (Valk).

Peale selle arutati veel ringide lipu, vormi ja märgi küsimusi, mis otsustati maakondadesse väljatöötamiseks anda, tähtajaks 1. juulit määrates.

Tervitus-telegramme saadeti riigivangemale, sõjaministrile ja sõjaväe ringkonna ülemale.

Üleüldiselt peab tõendama, et kaitse-liidu spordi ringidel võiks suur tähtsus olla, sportlase tunde äratamiseks rahva keskel, tuleks aga ühinemise tõttu uue jõuga, suurema hoolega tööle anduda «heleda tuleviku heaks», Spordi Liidult asjalikke juhtnööre nõutades.

H. T.

Ujuja training.

Aleks. Sivard.

Korraliku trainingi tähtsus on igale sportlasele selge. Iseäranis tähtis on aga training ujujale: teda ümbritseb vesi, mis temale, kui õhu ja päikese loomale, ebanormaalne, niisama ka keha seisak. Selge, et harjunemine nende ebanormaalsete oludega nõuab palju harjutamist. Harjutades lühikesi kaugusi: 100—200 mtr., tuleb neid ujuda täie hooga mitte sageidamini kui päeva tagant.

Harjutades keskmisi kaugusi: 400—500—600 mtr., pole soovitatav igapäev valitud maad tervelt katta. Selleasemel tuleb igapäev ujuda keskmise hooga 200—300 mtr. Ainult korra, äärmisel juhusel 2 korda nädalas, võib katta terve kauguse, äratähendades saavutatud aega.

Harjutades 1000, 1500 mtr., tuleb jälle igapäev oma 2—300 mtr. ära ujuda, kuid hea kiirusega ja stiilipuhtalt.

Korra ehk kaks nädalas — terve kaugus. Umbes 10 päeva enne võistlust tuleb viimast korda võistluse kiiruses katta terve kaugus ja siis jälle üle minna oma 300 mtr. peale. Nii traineerides olete võistluspäevaks võistlusvõimne ja värske. Maailmameister Romantshenko ütleb, et pikamaa ujujale kõige kohasem on külili ujumine ehk «indu-stiil», nagu ta ise seda nimetab. Ujuma peab stiilipuhtalt, ühtaoliselt ning punktipealselt, kui ajanäitaja käik. Parem stiil on «Over arm side

strokes». Valmistades lühikesi kaugusi, tuleb harjutada ainult «crawl'i», sest seal on see stiil võistlemata.

On olemas erandid, kes ujuvad kõiki kaugusi, kuid siiski, et head tagajärge saavutada, tuleb enda omaduste kohaselt üks kaugus valida ja seda järjekindlalt harjutada. Et ühekülgisusest hoida, tuleb paralleelselt, muidugi oma lõbuks, ujuda ka teisi kaugusi ja teha hüppeid. Ujujal, kes end võistlusele valmistab, on peale peatrainingu, s. o. ujumise, veel kõrvaltraining, milleks võiks soovitada käimist ja jooksu. Käimine vabastab keha üleliigsest rasvast ja töötab välja hea hingamise, mis ujujale väga tähtis. Jooksta võib kas või mitu korda päevas, kuid tuleb hoiduda liigväsitamisest, mis mõjub halvavalt ujumis-tagajärgede peale. Niipea, kui mõni nimetatud spordiharu tüütub, tuleb ta sennikauaks jätta, kunni ta jälle veetlevaks muutub ja teda lõbuga harjutada võib.

Pidage alati meeles, et sport on meie tarvis, aga mitte meie spordi tarvis.

Peale selle äärmiselt korralik eluviis: hoiduda alkoholi, liigsöömise, -joomise, liig rasvaste ja liig jahuste toitude eest. Võistluse päeval ujumisega end mitte väsitada. Söögi hulk olgu sel päeval minimaalne. Söömise ja võistluse vahe — vähemalt 4 tundi.

Kodumaalt.

Kooliõpilaste üleriiklise spordi olümpiaadi kava.

Võimlemine: 1) Vabaharjutuste gruppide võistlus: mees- ja naisgruppide mitte alla 16 inim. 2) Uksik neljavõistlus: a) kang, b) roobaspuud, c) hüpped hobusel, d) vabaharjutus. Igal alal 1 sunduslik ja üks vaba kombinatsioon. Hindamine kokkuvõttes. 3) Uksikute maakohtade demonstratsioon vabaharjutustes jne. suuremate gruppidega.

Mängud: 1) Lawn-Tennis a) meeste üksikmäng, b) meeste kaksikm., c) naiste üksikm., d) segamäng. 2) Jalgpall; 3) Base-ball meestele; 4) Basket-ball meestele; 5) Volley-ball meestele; 6) Veepall meestele; 7) Volley-ball naistele; 8) Playground-ball naistele. Mängu-

de õpetused ja reeglid saadetakse sellekohase nõudmise peale välja.

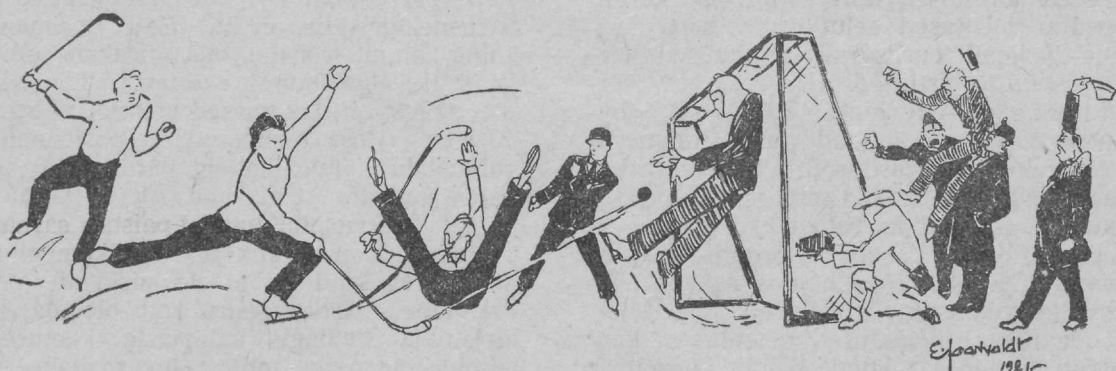
Kergesport. Jooksud: 100, 200, 400, 1500, 3000 m, 110 m. tõkkejooks, 4×100 m. teatejooks, 10×250 teatejooks Tartu tänavall, 800+400+200+200 teatejooks. 60 m. jooks naistele, 4×60 m. teatejooks naistele.

Hüpped: Kõrgushüpe hooga ja hoota, kaugushüpe hooga ja hoota, kolmikhüpe hooga, teivashüpe, kaugushüpe hooga naistele.

Visked ja tõuked: Oda, ketas, kuul tugevama käega.

ViiEVõistlus: Oda, kuul (normaal), 100 m. jooks, kõrgushüpe hooga ja kaugushüpe hooga.

Kolmevõistlus noortele: 60 m. jooks,



Moment ülesvõte.

kaugusehüpe hooga, ja base-balli kaugusviske (massiiv pall, läbimõõt 6 cm.).

Noorteks loetakse kõik, kunni 16 a. vanaduseni. Kolmevõistlusest osavõtjad võivad ka vanemate võistlusest osa võtta.

Veesport: Sõudmine a) süs'adel 500 m. 1 sõudja, b) Oppepaadil 1000 m. 1 sõudja, c) õppepaadil 1500 m. 4 s. ja 1 juhtija.

Ujumine: 25, 50, 100, 400 ja 1000 m. vabalt, 50 m. seljali, 100 m. rinnuli, 25, 50 ja 400 m. naistele vabalt.

Hüpped vette.

Olümpiaad algab Tartus 9. juunil ja kestab umbes nädal aega.

Võistlustel esinevad maakohad (linnad, alevid jne.) kui teatud üksused ja punkte arvatakse maakohti järele, mispärast maakohtist, kus spordiringe ja koole mitu, olümpiaadile võistlejad peab saatma mitte üksik ühing ehk kooi, vaid kohalik «Noorte Püha» alatoimkond.

Mängudes esinevad maakohti koondet meeskonnad.

Kõigil võistlustest osavõtjail teatud maakohast peab vähemalt iga spordi eriala jaoks ühesugune vorm (riided) olema. Rongikäigust osavõttes on aga soovitatav igal maakohal ühine vorm.

Iga ühing, kool ehk maakoht esineb oma rinnamärgiga.

Kõik maakohad andku viibimata üles (mitte hiljem 15. maid), milles ja kui suurel arvul üksikasjust nad olümpiaadist osavõtma saavad. Üksikasjalisi teateid võistlusist osavõtu kohta võib saata kunni 8. juunini s. a.

Võimlemis- ja vabaharjutuste ühised harjutused ning koimbinatsioonid saadetakse sellekohase nõudmise päale väija.

Olümpiaadi toimkond.

Tartus, Lutsu t. 14.

Väljamaalt.

Põhjamaade esivõistlused maadlemises peeti 2. aprillil s. a. Helsingis soomlaste, daanlaste, norralaste ja rootslaste osavõttel ära. Tagajärjed olid:

Kärbeskaalus: 1. W. Ikonen (Soome). 2. R. Olsen (Norra).

Sulgkaalus: 1. K. Mäkinen (Soome). 2. F. Svensson (Roots).

Kergeskaalus: 1. Tamminen (Soome). 2. G. Nilsson (Rootsi).

Keskkaalus: 1. O. Friman (Soome). 2. A. Pietiläinen (Soome).

Poolraskeskaalus: 1. E. Rosenquist (Soome). 2. Nielsen (Daani).

Raskeskaalus: 1. E. Larsen (Daani). 2. M. Nieminen (Soome).

*

Torneos 26. märtsil seadsid soomlased suusavõistlustel kaks uut ilmarekordi: 10000 mt. peale T. Kujala, aeg — 28.04, ja 5 km. peale E. Peltari—19.32.

*

Joie Ray võitis Ameerikas 3000 mt. jooksus ajaga 8.41.2. Teiseks tuli Valter Higgins. Muude seas võttis neist võistlustest osa prantslane Joseph Guillemot.

*

Järgmised Olümpia mängud on lõplikult kindlaks määratud 1924. a. Pariisis ja 1928. a. Amsterdamis. 1932. a. vast tuleks järg Soome kätte.

*

Soome Spordiliidu poolt

määrati järgmised rahvusvahelised kergejõustiku võistlused eeltulevaks hooajaks: 28.—29. mail Turus rahvusvahelised kergejõustiku võistlused «Urheituliitto» korraldusel. 30.—31. juulil Tampereel «Pyrinto» 25-aastase juubeli puhul rahvusvahelised kergej. võistlused ja linnade-vahe-line võistlus Helsinki-Tampere. Septembrikuu 3.—4.-mal korraldatakse Turus ja Viiburis, 16.—19. sept. Helsingis, 17.—18. Viiburis ja 24.—25. Kuopios rahvusvahelised kergejõustiku võistlused.

Maailma esivõistlused maadluses korraldab Helsingi Atleti Klubi käesoleva aasta sügisel.

*

Tõõväe O l ü m p i a mängud peetakse Praagas 25.—29. juunil s. a. ära. Muude seas võtab Soome tööliste liit võistlustest osa. Sõidu kulude soetamiseks on märgikesed müügil. Katsevõistlused osavõtjatele peetakse Helsingis maikuul 28.—30. maadlejatele ja 4.—2. juunil kergejõustiku võistlejatele. Venemaa osavõtmine ei ole kindel.

*

Rootsi valitsus on spordi edendamise peale määranud 500.000 krooni. Palju võime meie valitsuselt loota?

J. V.

Kiri toimetusele.

Väga austatud «Eesti Spordilehe» toimetusele!

Palume lahkelt allpool järgnevate ridadele auväärt lehes ruumi anda:

Eelmises «Spordilehes» nr: 9—10 ilmus kokkuvõte viimasest jääpalli hooajast, mis sedavõrd ebatõtt sisaldab, et oleme sunnitud selle kohta sõna võtma, milleks «Spordileht» lahkelt oma veergudel vastu tuleb. Jutt on nimelt võistluse kirjeldusest. Esimeseks: Harjumaa esimängust, mis tagajärjega 11:5 sportlaste kasuks lõppes. Kirjeldaja tõendab alguses suurt ülekaalu sportlaste poolt, kuid toonitab, et ülekaal nii suur ei ollagi, kui tagajärg näitab ja kirjutab 4—5 goali vahekohtuniku «mittekompetentsuse» arvele (off-side jne.). Edasi juhib iseäralist tähelepanu kalevlaste löögi tehnika peensusesse, kuid kurvastusega ei suuda au andmata jätta sportlaste võistlustaktikale. Seal-samas soovib kalevlastel mitte enne tehnilise kunstiga esineda, senni kui selles täitsa kindel ei olda, et äpardamise korral mitte täbarasse seisukorda sattuda. Uhtlasi püütakse ära laita sportlaste «köva» pealetungimist (!), mis isegi tooruseni minna. Lõpuks seab kirjeldaja «õige» tagajärje

7:5 ehk koguni 6:5 üles (väga lahke!). Sarnane kirjeldus on ka Eesti esimängu kohta, ainult võistlus olla viisakam olnud ja isegi vahekohtuniku sallitav. Viga seisvat seles, et kalevlased teiseks võistluspooleks «välja pumbatud ja positsioonist väljalöödud», kuid sellegi pärast olla «õigem» tagajärg 5:2 ehk 5:3 (faktiline 5:0). Erapooletul lugejal paistab sarnane targutus ehk loomulik ja «väga kompetentne» olevat, kuid asi ei ole siiski nii pealiskaudne. Artikli sisust võib oletada, et kirjeldaja kuidagi kalevlaste kaotusega leppida ei suuda, millest üle saadakse tagajärgede kärpimisega, «maha kustutatud» kalevlaste väravasse löödud goalisi vahekohtuniku arvele kirjutades. Teisel juhul, misel, kus kärpimine kahtlane, sest mäng olla viisakas olnud jne., lisab kirjeldaja kalevlaste kasuks 2—3 goali, mis kunagi nende poolt sisselöödud ei ole, sest sportlased võitsid 0 vastu. Ulejäänud goalid kirjutatakse vist sportlaste tooruse arvele ja asi on korras. Tagajärgede kohta pikemalt rääkida oleks mõtteta, sest võistlus peeti mitmesajalise pealtvaatajate juuresoiekul. Tooruse kohta oleks paar sõna ütelda. Meie, sportlased, nimetame tooruseks seda, kui vastane enne võistlust suure suuga «peksta» lubab ja pärast kaotust trüki veergudel kaotajatele tröösti jagatakse, selle juures võitjaid laimates. Lubame meelde tuletada kalevlaste viimast jääpalli võistlust, kus pealtvaatajad ägedate vahelehiütetega kalevlaste «viisakuse» vastu kahtlust üles näitasid. Iseäranis viisakas paistis olevat kalevlane H. Peame tunnistama, et sarnane tõsiasijade moonutamine ja tagajärgede kallal käperdamine ainukeses Eesti spordi häälekandjas kalevlastele suureks auks ei ole. Näidaku kalevlased, kui vanema ja suurema selt-si liikmed, eeskuju ja viisakust nii võistlusväljal kui väljaspool, siis ei tarvitseks kalevlased kaotuse maskeerimist.

Herrad kalevlased! Püüdke piiri panna endi keskel sarnasele väiklasele hooplemisele, mida arvatavasti mõned üksikud teie seast teevad, kes mingil kombel kaotust aumehelikult ära seedida, ei suuda. Tõsisteks spordimeesteks jäävad ainult need, kes oma vastastega rehkendavad ja ka vastase võitu tunnustavad. Trüki veergudel laimamine, tõsiasi selle juures võitsides, on alandav kogu kalevlaste meeskonnale. Loodame, et meie soov rahuldumist leiab ja alati teie vastu võime välja astuda, kui ausameeleliste spordimeeste vastu.

V. S. «Sport»'i jääpalli meeskond.



Las kasvame me
tõusev sugu!

„Eesti Spordilehe“ noorsoo
kasvatusline osa.

Noor sepp

Eesti boy-scoutide organisatsiooni
„Noorte seppade“ ajakiri

Tegew toimetaja E. Tuulik

№ 9

11. mail 1921. a.

№ 9

Eesti scoutide üleriikline kongress Tartus 20. ja 21. märtsil 1921.

Tõine koosolek.

Esimesena võtab sõna dir. Treffner.

Vastab girl-guide Must'ale, kes oma aruandes seletas, et Tartu keskkoolide juha-ajad on girl-guide'de liikumise seisma pannud. Tõepoolest ei ole aga seisukoht mitte eitav, kuid meie ei võinud lubada, et g.-g. liikumine oleks kasvanud liiga suureks, sest seljel liikumisel ei ole praegu kindlat põhja; puuduvad vilunud juhid. Keskkoolide juhatajad ei toeta aktiivselt nii suurt ja laialist organisatsiooni, kuna tal eesotsas ühegi daami ei seisa, kes girl-guide'de liikumisega põhjalikult tutvav oleks. Et g.-g. ridades rohkem selgust tuua, pannakse ülearune töö seisma. Praegu on õige palju girl-guide'a koos, ja neile on tarvis nüüd kõige kiiremas järjekorras juhte valmistada. Mitte g.-g. suur arv ei ole tähtis, vaid sisu.

Sc. Elkeni küsimise peale: «Miks lahkusid «Noored Sepad» «vanast Malevast»? vastab

Poom: Lahkumise tõukeks oli see, et Tallinna Scoutide Malevä põhjeneb puhtsõjaväelisel alusel, kuna «N.-S.» tahavad igal tingimisel sportlistest ja kasvatuslistest ideedest kinni pidada. Pealegi seisab «Vana Maleva» koos venelasist, sakslasist ja eestlasist, nii siis rahvaste segu, kuna

meie tahame püsida puht rahvuslise organisatsioonina.

Meie ei taha laenata venelasilt nende hingeomadusi, mis meile võõrad on. Ei: Meie pöörame oma silmad Skandinaaviase ja vaatame, mis teevad meile heast küljest tuntud rootslased. Kui scoutid, võivad ainult nemad meile kõige paremat eeskuju anda.

Sõna saab kapt. Tõnson.

Leiab, et siiasaadik oli nende Maleval alles kogumise aeg, ja nüüd alles algab üksikute rühmade korraldamine, mis kevadeks lõpule jõuab. Ka põhikiri on olemas, kuid teda ei võetud ennem tarvitusele, kui nähakse, mis otsuse kongress teeb. Karakteriseerib «Noori Seppasi» järgmiselt:

Hingeliselt ei kasvata «N.-S.» end mitte Vene viisi järele, vaid distsiplineerivad end spordi, võistluse läbi. Nad tahavad viia sporti scoutide hulka.»

Edasi kõneledes leiab kõneleja, et Eestis elutsevad venelased ja sakslased ja muud on «riikliselt kindlad» ja vendluse põhimõttel loovad nad muulastega seltsis ühise Maleva, kus igal rahvusel on oma täieline autonoomia. Kõneleja arvates ei tohi rahvuslisi scoute olla.

Poom: Nagu eelkõneleja tähendas, pole «vana Maleva» põhimõtteid veel leidnud, kuid «Noored Sepad» on nad leidnud. Neid on kaks: sport ja kasvatus. Meil on peakorteris isikuid, kes meid nende kahe põhimõtte järele juhtima saavad.

Teil niisuguseid isikuid peale ühe rohkem ei ole. Pealegi pean tähendama, et vene-lane alati oma poolt on, ja tema isamaaks mitte Eestimaa ei ole, vaid maa, mis taga Peipsit asub.

Tõnson: Asjata viiks kaugele, kui me vaidlema hakkame. Tuhat aastat otsitakse põhimõtteid. Algajad noored tegid vigu. Ei olnud hingeteadlasi, kes oleks kasvatanud. Kuid kui noored ise etteotsa astuvad, siis on nad «läbikukkunud scoutid».

Poom: «Noorte Seppade» põhimõte on et kõik anda otsustada vanemate kätte. Mineval reedel harutati Teil põhikirja, kuid vastu teda ei võetud (vahele-hüüe: «See oli riiklise Maleva põhikirja»). Kas Teil on registreeritud põhikiri?

Sc. Treumundt: Ei ole.

Peale pikemaid vaieldusi ja ettepanekuid valitakse komisjon, kes töötaks välja järgmiseks koosolekuks Uleriiklise Maleva normaal põhikirja. Uksiti jäetakse ka ühise häälekandja küsimuse otsustamine komisjoni hooleks. Arvatakse paremaks, kui häälekandjaid oleks üksainus, kuid ajakirju võimalikult rohkem. Lähkeliisid kuulduv ainult aineliste raskuste pärast.

Koosolek lõpetati kella 7 ajal.

Kolmas koosolek.

Erakorraliselt võtab sõna r.-sc. Silber, kes ette loeb kellegi tundmata isiku poolt saadetud tervituse ja annab edasi sellesama isiku poolt annetatud 1 Inglise naelsterlingi.

Järgkorras on sõna komisjoni aruandjal r.-sc. Silberil, kes ette loeb komisjoni poolt vastu võetud põhikirja peajooned.

1) Uleriiklise Scoutide Maleva moodusavad autonoomsed kohalikud üksused.

2) Tegelikult saab asju juhtima keskinstants, kuhu kuuluvad iga Maleva esitajad.

3) Ulem võim on kongress, mida iga Maleva kokku võib kutsuda.

4) Uleriiklise Maleva kulud kantakse proportsionaalselt iga Maleva liigete arvu peale.

5) Revideerimise komisjoni valib kongress.

6) Uleriiklise Maleva kuju määrab ära kongress.

Sõna võtab sc. Elken, kes selgitab komisjoni arvamisi. Et vähe aega oli, siis ei suudetud rohkem üksikasjaliselt põhikirja kava välja töötada. Kom. arvates

jääb keskinstantsi ülesandeks läbikäimine väljamaaga ja muud üldised kohustused. Lõpusõna võib kongress ütelda.

Uksikute punktide viisi võetakse terve kava kongressi poolt vastu.

Ules võetakse märgi küsimus. Kongress võtab vastu, et scouti märk olgu oma päraane ja kõigile ühine.

Poom paneb ette, et scoutide saadikute vorm olgu ühine, kuid igal Maleval olgu oma vormi kandmise õigus.

Kapl. Oro täiendab eelmist ettepanekut, soovitades kõigile scoutele kohuseks teha vormi juures ühist kaabut tarvitada, mis üle ilma juba vastu on võetud.

Uhendades mõlemaid ettepanekuid, läheb läbi, et vorm saadikutel olgu ühine, kuid igal Maleval on oma vormi kandmise õigus, kusjuures kaabu kõigile scoutele kohustuslik on.

Ka kõigile ühine laagrimüts võetakse vastu.

Nime juures vaieldakse natukene ja võetakse siis vastu «scout».

Tulevasse keskinstantsi saadab iga Maleva ehk organisatsioon iga esimese 100 liikme pealt ühe esitaja ja iga järgmise 500 liikme pealt veel ühe esitaja.

Tulevase häälekandjale antakse enamus poolt nimeks «Eestiscout».

Tähtsamad asjad on sellega läbi ja juhataja lõpetab sellega koosoleku, et saadikud lõunale saaks minna.

Neljanda koosoleku

avab Silber. Sõna võtab sc. Teder-son. Soovitab A. Ounapuu mälestuse jäädvustamist toimetada kas mõne sellenimelise märgi välja andmise või mõne ise- seisva raamatu teel.

Täielise Anton Ounapuu eluloos üleskirjutamine anti tulevase keskinstantsi hooleks.

Tehakse ettepanek, astuda kirjavahe- tusse väljamaa scoutidega esperanto kee- les, mille äraõppimiseks soovijatele kursu- sed avatakse.

Väljamaa õpereisi korraldamine jae- takse niisamuti tulevase keskkorralduse hooleks.

Algavad referaadid.

Esimesena kõneleb sc. Grimm laagris- se minemise tähtsusest. Soovitab esiteks ainult pealikutele ülemaalist kahenädalast laagrit korraldada. Selle järele korral- daks iga pealik oma rühmale ise laagris viibimise. Kõneleb — kuidas peab laagrisse asuma, ja mida peab scout laagri kaasa võtma.

Poom soovitab süstadel korraldada rändavat laagrit, kuid kapt. Tõnson leiab, et see liiga kalliks läheb, kuid põhjussmõttelikult soovitab ta seda väga.

Peale mõnede küsimuste lõpetatakse kongress, mis peale saadikud ühel häälel «Mu isamaa, mu õnn ja rõõm», laulavad. Sellega oli raske kahepäevane töö seljaga.

Laager ja laagri elu.

Vene keelest E. K. (Järg).

Veel on tarvis telgi ees plats ära puhastada. Seks ei lähe üle 2—3 minuti, sest nüüd ei tarvitse enam iga mätta pärast vaeva näha. Teil on ainult platsi tarvis, et tuld üles teha, ja kohta, kuhu enda toidumoona maha panna.

Kuid ärge veel midagi lahti hakake pakkima!

Ennem on tarvis kahe toore puupaku vahele, mis kõrvuti on pandud, tuli üles teha. Pakud peavad üksteise ligdal olema, et keedunõud üleval seisaks. Kui juhtuks saama kusagilt paar tasase pinnaga kivi, siis on need veel paremad kui puupakud — kui nad graniit ehk raudkivi ei ole, sest graniit lõhkeb kergesti ja kõik teie potid võivad upekuuti lennata.

Nüüd tooge kõiksugu tulematerjaali, puid ja oksa tuleaseme juure ja siis, kui kõik asjad korras ja käepärast, tehke oma toidumoona kotid ja karbid lahti.

Puhastage oma sööginõud ära. Pange teekann ja supikatel tulekohale. Kui teil kartulid on, siis koorige nad ära; tehke konservi karbid lahti, lõigake liha; puhastage kalad ja linnud ära; tehke tainas valmis ja pange sööginõud pesendi tüki peale laiali. Lõigake endale puu ork, et katla kaant üles tõsta; alles nüüd võib tuld üles teha.

Uksainus õige tule ülestegemise viis on järgmine: Võtke üks kasetohu tükk ja pange see põlema, siis pange ta tuleriida alla ja liisage oks oksa järel tuld juure. Kõige rohkem poole tunni pärast on teil toit valmis.

Niikaua kui te sööte, ärge unustage vett sooja panemast, millega te söögiriistu võite puhtaks pesta. Riistad peske kohe peale söömingut ära, muidu angub rasv ära ja pärast on raske neid puhtaks saada. Arge lükake iial seda talitust edasi, ärge istuge ennem «natukene puhkama», seda rõõmsam on teil pärast puhata! Kui riistad puhtaks on pestud ja kõik ära kraamitud, siis võite teha, mis tahate. Kõik see töö ei võtnud üle kahe tunni aega ja nüüd olete selleks päevaks vabad. E. K.

Saksa Pfadfinderite *) (teejuhtide) liikumise algus.

Saksa keelest. E. T.

I Pilkminevikku.

Ilusal kevade ajal aastal 1810 viis isa Jahn *) (nagu sakslased oma kõige kuulsamat ja tähtsamat võimlemise õpetajat nimetasid) esimest korda oma õpilased pärast lõunat, kui mitte enam kooli aeg ei olnud, välja peale vaba õhu mängudele. Mängud suutsid noorte seas varstigi poolehoidu leida. Kus esialgu ainult mõningad noored olid, sinna kogusid ikka enam ja enam.

Nii avas ta aastal 1811 esimese võimlemise platsi vaba õhu käes Berliini ligdal Hafenheidis.

Need isa Jahn'i vaba õhukäes korraldatud mängud on ka praegustele Pfadfinderitele eespildiks.

Kuid mitte üksnes selle mänguplatsi peale, vaid ka edasi maale jne. tõttasid need rõõmsad noorte salgakesed, nii et need mängud pea igal pool tarvitusele ilmusid.

Kuid nüüd natuke isa Friedrich Ludwig Jahn'i noorusest.

Oma nooruses oli ta aastate viisi käimisega kõik oma kodumaa väiksed ja suuremad teed läbi käinud, nii et neid kõiki peast teadis.

Tema õpetajad, kes teda rändamisel juhatasid; nägid peagi, et nende enda juhatajad teekesed väiksel Jahn'il paremini tunda olid kui neil endil.

Need õpetajad olid täiesti isamaalised mehed ja katsusid prantslastele igapidi kahju teha, katsudes ka isa Jahn'ile seda tunnet sisse kasvatada.

Ja et ta nii suurt huvitust selle asja vastu tundis, siis jäid tema viis meelt niisama tugevaks kui mõnel indiaanlasele.

Ja need tarkused mis ta üsna nooruses õppinud oli, olid temale ja isamaale pärast kõige suuremaks kasuks. Iseäranis sel ajal kui ta Lützovi rügemendis ohvitseerina teenis ja oma kodumaad prantslaste vastu kaitses, aastal 1813.

Jahn oli nii mitmelgi korral juba enne teejuhatajana isamaale suurt kasu toonud kuid nüüd võis ta jällegi ühe tähtsa teenuse korda saata. Asi oli järgmine: kellegile Inglis ohvitserile olid oma valituse poolt mingisugused tähtsad paberid

*) Pfadfinderite liikumine seisab boy-scoutingu põhiideedel, kuid enam sõjaväelisel ja (kristlisel) usulisel alusel.

antud ja ta pidi neid tühe Saksa väeosa juure viima.

Kuid vahepeal olid prantslased selle väeosa teistest lahutanud, nii et sinna läbipääsemine võimatu oli. Siis viis Jahn selle ohvitseri ainult endale tuntud salateesid mööda saksa väeosa juure, millega ta isamaale suurt kasu tõi.

Nagu ajaloost näha, seisid inglased ja sakslased siis kui vennasrahvas käsikäes vaenlaste vastu.

Ja nüüd on need vanad teejuhid jällegi uuesti elama hakkanud Pfadfinderite näol.

Kuid see liikumine hakkas jällegi karutuse aegadel. Nimelt Ingliš-Buuri sõja ajal.

Asi oli järgmine:

Lõuna-Afrikas asuv Melkingi kindlus oli Inglise leitnandi sir Robert Baden Poveelli juhatuse alla antud ja ta pidi sealsetest elanikkudest endale sõjaväe looma ja see õnnestas tal, sest ta suutis oma 2000-mehelise salgakesega pärismaalaste 15.000-tuhandelisele väele tublisti vastu panna.

Kuid selle pisikese salga liikmed sulasid ikkagi päev-päevalt väiksemaks.

Siis asutas ta boy-scoutide salga, mis neid tühjasi kohtasi täitma pidid ja need poisid olid ka täiesti kiiduväärt: nad said isamaa tõsisest hädaohust aru ja katsusid ka oma suure tahtejõuga igatpidi kaasa aidata.

Nad viisid jalgsi ja jaagratastega ka kõige suurema tule ajal käskusi ja teadaandeid ja hoidsid väeosade vahel sidet, peale selle olid need ka salakuulamisel väljas.

Peale sõda Inglismaale tagasi minnes asutas ta ka seal boy-scoutide salga, kuid juba kasvatuslisel alusel.

Saksamaal on nii mitmelgi korral vaie-lusi olnud, et boy-scoutide liikumine Sak-samaal on alganud, kuid viimasel ajal on tõe-le au andes seda järgmiselt seletatud: ehk küll F. L. Jahn seile mõtte üles on leidnud, on inglase sir Robert Baden Poveelli selle praktilise süsteemina läbi viinud ja maksma pannud.

Inglismaal alganud boy-scoutide liikumise järele on ka sakslased oma Pfadfinderite liikumise seadnud, mõne üksiku muudatusega.

Sellega on siis isa Jahn'i poolt alustatud vanad teejuhid uuesti ellu tärkanud.

Kodumaalt.

Scouting ja õpetajad.

Virumaa õpetajateliidu koosolek peeti ära 1. aprillil Rakveres, kuhu ka Tallinna noor-sepad E. Tuulik ja E. Kask olid kutsutud scoutide liikumist selgitama ja juhtnõore andma sc. liikumise korraldamiseks Virumaal. Pärast «noor-sepa» T. selgitavat kõnet võeti vastu järgmine reso.utsioon:

«Pannes tähele seda, et rahvusline ja sportiline-kasvatusline scoutide liikumine («noor-sepad») juhib kõrgete paleuste poole ja tervendab meie noorsoo liikumist, tunnisatakse see liikumine sümboolseks ja toetamisevääriliseks.

Rõõmuga loeme sellest otsusest et noor-seppade liikumine laialisemat poolehoidu leiab ka meie pedagoogide hulgas. Loodame, et selle otsusega ka kõik teised õpetajad ühinevad ja noori «noor-seppi» igapidi toetama saavad.

—sk.—

Soome partiolaiste külaskäik „Noor-seppadele“.

23. IV. s. a. sai «Noor-seppade» peakorter Soomest sealsetelt rahvuslistelt scoutideilt kirja, milles teatakse, et nad kavatsevad õpereisi Eestisse, kusjuures «Noor-seppi» kui Eesti scouta abiks paluvad olla. «Noor-seppade» peakorter on juba tarvisminevad sammud soomlaste vastuvõtmiseks astunud.

Praegu on elav side kirjavahetuse teel Soome partioliito ja «noor-seppade» peakorteri vahel. Olgu tervitet Soome külalised!

Sest tõsise noorsoo käes on Soome ja Eesti sõpruse tulevik.

Loodame peagi vabal Eesti pinnal Soome partioliito ja «noor-seppade» peakõimida.

«Noor-sepp».

Kroonika.

„Noor-seppade“ külaskäik Soome.

Umbes 100 «noor-seppa» sõidavad suveks Soome. Soomes viibitakse 1½—2 nädalat. Kavatsetakse läbi käia Soome ilusamad kohad ja peale selle veel mõningad päevad saartel laagris viibida. Sõidukulud ja ülevõlpidamine Soomes võtab keegi tuntud Soome ärimees oma kanda.